

- Miféle pletyka?
- Hogy azért hívták ki, Sztálint kellett megoperálnia, tumorral.
Most először mosolyodik el, már ő is hallhatta.
- Nem. Egy politikai bizottsági tagról volt szó. Elesett a jégen vagy havon, betörte a koponyáját, óróra konzultáltunk. Ám azután részemről nem került sor sebészi beavatkozásra. – A nevére már nem emlékszik, vagy nem akar. – Később az illető eltűnt a porondról.
- Meddig volt Moszkvában?
- Körülbelül négy hétig. Jól, sőt, fejedelmien éltem, elegáns szálloda, nagy lakomák, esténként színház, a Bolsoj. Kijártam klinikákra, néhányszor agyműtétekre is fölkeretek.
- Sztálint nem is látta?
- Egyszer, a Borisz Godunovnál. Eléggé behúzódott a páholyába, nem akart mutatkozni... Azóta sokat fejlődtek tudományosan.
Mintha kissé már fárasztanám, szedelőzködöm, indulnék.
- Budapestre nem volna kedve eljönni?
- Kétszer voltam ott. A háború előtt és után.
A lexikon szerint Olivecrona tagja a Svéd Tudományos Akadémiának, díszdoktora a kölni és több más egyetemnek, számos külföldi intézmény rendes vagy tiszteleti tagja stb.
- És a magyar Akadémia, egyetemek?
- Nem kerestek meg.
- Ha felajánlanának ilyesmit, elfogadná?
Gondolkodik. – Miért ne?
- S akkor ellátogatna hozzánk?
- Öreg ember vagyok. Talán.
Elbúcsúzom. Nézem a kezét, ahogy felém nyújtja, még most sem göcsörtös-eres vagy foltos-szeplős, a hosszú, virtuóz ujjait. A bravúrért, amit ezekkel hajtott végre, egyetlen fillért, órét nem fogadott el, értesülvén róla, hogy egy nagy magyar író operál. Aki mindössze négy évvel volt nála idősebb.

A labda

Negyedik születésnapomra egy igazi, hármas méretű futball-labdát kaptam: gyönyörű sárga volt, tehénbőrből, tizenkét részből, piros varrással. Rögtön felvittük a Gellérthegyre kipróbálni. A Citadella körül katonák sétáltak, egy baka hatalmasat rúgott belé: a labda felszállt, magasan a kékbe, aztán a korláton kívül hullott vissza, legurult a sziklás, bozotos meredélyen, ahol egykor Szent Gellért a hordóban. Egész délután kerestük, úttalan utakra csapva, de persze nem találtuk.

Azóta mi minden történt, ám az a fájdalom feledhetetlen, egyre nő szívemben, mint a fa kérgébe vésett jel. Ha a Citadella körül járok, ma is szorongva fürkészem a zöld lejtőket: hová gurulhatott az a labda?

A váci Szibilla

Nem is olyan könnyű nyíratkozni a Duna-kanyarban: Leányfalun csupán hetenként kétszer nyit ki a jeles hajművész, mindig sokan váraкоznak, a szentendrei áramvonalas szolgáltatóház műhelye is többnyire teli képes újságot lapozgató vagy ásítóva unatkozó vendégekkel. Hiába próbálkozom Vácott, a két ügyes kislányra legalább tíz boglyas ifjú jut. Így hát, visszafelé karikázva a szigeten, Tahitófalun örömmel fedezek föl egy üres borbélyüzletet. A falhoz támasztom kerékpáromat, s amint belépek, a fehér köpenyes, ősz mester ekként üdvözl:

– A maga apja táncolt a lakodalmamon.

Hümmögve fogadom, ez egyike lesz az elhunyt hírességek körül burjánzó legendáknak: hogy került volna Karinthy Frigyes az Isten háta mögötti falucskában az ifjú iparospár lagzijára? De, míg több évtizedes gyakorlattal kezében szép rövid kefefrizurámat alakítja, elmondja a részleteket: egyre hitelesebbnek látszik. 1937 augusztusa volt, azt is tudja, hogy kevéssel a stockholmi agyműtét után. Erre nekem is beugrik, itt állt a parton a sajtócézar Miklós Andor és neje Gombaszögi Frida, a nagy színésznő pompás nyaralója. Marton Erzsébet, Hatvany Lajos második felesége, aki jelenleg New Yorkban irodalmi ügynökséget vezet, alias Elisabeth Marton, valamelyik újabb pesti látogatása alkalmával mesélte is, hogy épp abban az időben kocsin vitte a váci réven át Gombáékhoz apámat meg Hunyady Sándort.

Forsriftos esküvő volt: malac, borjú, baromfi számolatlanul, bor, sör, pálinka, a helyi cigánybanda muzsikált. A művésznő és barátai arra sétáltak, apám, egy másik ifjú hölgy, nyilván Marton Böske, Hunyadyra nem emlékszik, de velük jött egy bájos svéd színésznő is – talán Noémit gondolta annak, az akkoriban nálunk tartózkodó norvég unokanővéremet.

Nos, ahogy ezek a dínom-dánomra bekukucskáltak, a vőlegény kiment, meghívta őket: ugyanez a ház, udvar, a vendégsereg a szabadban szórakozott. A frissen érkezetteket nem is kellett nagyon kapacitálni, ettek-ittak a többiekkel, később apám még föl is kérte a menyasszonyt. A fehér ruhás arának nem sok öröme telhetett benne: lassan, lomposan, imbolyogva, csoszogva táncolt, akár a medve a cirkuszban.

Korábban, ugyanezen a napon történt valami, amire Marton Böske ma is borzongva gondol. Még ahogy a kompon átkeltek, egy szörnyeteg-szutykos, redves földszín-arcú, vén cigányasszony erőszakosan, lerázhatatlanul jósol-